Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
N. JÄÄSKINEN
представено на 16 юли 2015 година [1]

Дело C-603/13 P

Galp Energía España, SA
Petróleos de Portugal (Petrogal), SA
Galp Energia, SGPS, SA
срещу

Европейска комисия

„Обжалване — Картели — Испански пазар на битум за пътни настилки — Разпределение на пазара и съгласуване на цените — Правомощие за пълен съдебен контрол — Принцип ne ultra petita — Право на справедлив съдебен процес — Право на защита — Принцип на състезателност — Едно-единствено продължено нарушение — Твърдение за знание за система за надзор и за механизъм за компенсация, прилаган от другите участници в незаконния картел — Изопачаване на доказателства“

I – **Въведение**

1. Предмет на разглежданото от Съда дело е жалба, подадена от групата дружества Galp Energía España, SA, Petróleos de Portugal (Petrogal), SA и Galp Energia, SGPS, SA (наричани по-нататък, всички заедно, „жалбоподатели“), срещу решение Galp Energía España и др./Комисия (T-462/07, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“) [2], с което Общият съд частично е уважил жалбата им за отмяна на решение C(2007) 4441 окончателен на Комисията [3] (наричано по-нататък „спорното решение“), както и предявеното при условия на евентуалност искане за намаляване размера на наложената им глоба.

2. В съответствие с искането на Съда, настоящото заключение ще се ограничи до анализа на второто основание, което е в основата на жалбата и което по същество поставя въпроса за границите на правомощието на Общия съд за пълен съдебен контрол. Според мен по причините, които излагам по-нататък, Общият съд е надхвърлил тези граници и жалбата трябва да бъде уважена. Действително считам, че правомощието за пълен съдебен контрол не предоставя на Общия съд компетентност да приеме за установено нарушение, което не е доказано в решението на Комисията.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — EU:T:2013:459.

3 — Решение от 3 октомври 2007 година относно производство съгласно член 81 от Договора за ЕО (дело COMP/38.710 — Битум (Испания).

II – **Обстоятелства, предхождащи спора**

3. Обстоятелствата, предхождащи спора, са изложени в точки 1—85 от обжалваното съдебно решение, към което се прави препращане.

4. Доколкото е необходимо, достатъчно е да се припомни, че на 3 октомври 2007 г. Европейската комисия приема спорното решение, в което се констатира, че жалбоподателите са участвали в съвкупност от споразумения и съгласувани практики в подотрасъла на проникващ битум, които обхващат испанската територия (с изключение на Канарските острови) под формата на споразумения за разпределение на пазара и за съгласуване на цените. Комисията приема, че всяко от двете констатирани ограничения на конкуренцията, а именно хоризонталните споразумения за разпределение на пазара и за съгласуване на цените, по самото си естество спада към най-тежките видове нарушения на член 81 ЕО, които съгласно съдебната практика могат да бъдат определени като „много тежки“ нарушения, без да е необходимо това поведение да обхваща определена географска зона или да има определено въздействие [4].

5. С жалба, подадена в секретариата на Общия съд на 19 декември 2007 г., жалбоподателите оспорват съдържанието на решението и искат неговата частична или пълна отмяна.

6. С обжалваното съдебно решение Общият съд приема за основателно третото основание за отмяна, като се позовава на незаконосъобразно установяване на участието на жалбоподателите в системата за надзор и в механизма за компенсация, свързани с прилагането на споразуменията за разпределение на пазара и на клиентелата между членовете на картела. Затова Общият съд отменя частично спорното решение, доколкото в член 1 от него се констатира участието на жалбоподателите в съвкупност от споразумения и съгласувани практики на испанския пазар на битум и в член 3 жалбоподателите се задължават да прекратят констатираното в член 1 от спорното решение нарушение.

7. Общият съд обаче приема, че жалбоподателите следва да понесат отговорността по отношение на горепосочените два компонента на нарушението (точка 626 от обжалваното съдебно решение). Той основава този извод на изявлението на господин V.C., който бил директор по продажбите на битум на Petrogal, а след това на Galp Energía España (наричано по-нататък „изявлението на г-н V.C.“) [5]. По тази причина Общият съд намира, че началният размер на глобата няма основание да се промени (точка 630 от обжалваното съдебно решение). Общият съд обаче счита за необходимо да се завиши намалението на глобата, което Комисията е приложила поради смекчаващи обстоятелства (точка 632 от обжалваното съдебно решение). Затова той прави допълнително намаление от 4 %, което се прибавя към намалението от 10 %, предоставено вече със спорното решение (точка 635 от обжалваното съдебно решение). Общият съд отхвърля другите основания за отмяна на страните, включително петото основание, изведено от незаконосъобразната констатация за тяхното участие в съгласуването на цените (точки 450—456 от обжалваното съдебно решение) [6].

4 — Съображение 500 от спорното решение. За участниците в това нарушение Комисията приема, че Galp Energía España, SA и Petróleos de Portugal, SA са солидарно задължени за заплащането на 8 662 500 EUR; Galp Energia, SGPS, SA е солидарно задължено за заплащането на 6 435 000 EUR. Прието е, че Galp Energia España SA и Petróleos de Portugal, SA са участвали в нарушението през периода от 31 януари 1995 г. до 1 октомври 2002 г., а Galp Energia, SGPS, SA е участвало в нарушението от 22 април 1999 г. до 1 октомври 2002 г.

5 — Вж. точки 87 и 215 от обжалваното съдебно решение. В изявлението си г-н V.C. твърди, че жалбоподателите никога не са участвали в система за следене: „Аз обръщам внимание върху довода на Европейската комисия, според който Galp Energia España […] участвало във функционирането на система за следене и механизъм за компенсация по отношение на асфалта. Това не е вярно. Само поради факта, че ние никога не сме били компенсирани, независимо от обема на продажбите на Galp Energia España […]. Вярно е, че в определен момент установих, че съществува определен механизъм за компенсация, в който участват членовете на масата за преговори относно асфалта, но никога не съм знаел какво свързва тези дружества с тази система. Следователно Galp Energia España […] никога не е участвало в никакъв механизъм за компенсация“.

6 — Вследствие на това наложената глоба на Galp Energía España, SA и на Petróleos de Portugal (Petrogal), SA е намалена на 8 277 500 EUR, а глобата, наложена на Galp Energia, SGPS, SA, е намалена на 6 149 000 EUR.

III – **Производство пред Съда и становища на страните**

8. С жалба, подадена в секретариата на Съда на 22 ноември 2013 г., жалбоподателите правят следните искания към Съда:

— като главно искане, да отмени обжалваното съдебно решение и членове 1, 2 и 3 от спорното решение в частта, в която се отнасят до жалбоподателите, и/или да намали глобата, наложена на жалбоподателите,

— при условията на евентуалност, да отмени обжалваното съдебно решение и да върне делото на Общия съд за произнасяне по съществото на спора,

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

9. Комисията моли да се отхвърли жалбата и жалбоподателите да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски.

10. Пред Съда страните са изложили писмено становищата си и са изслушани в съдебното заседание, състояло се на 15 април 2015 г.

IV – **Относно установяването на отговорността на жалбоподателите от Общия съд като отправна точка за анализа на второто основание на жалбата**

A– *Кратко напомняне за правомощието за пълен съдебен контрол*

11. С второто си основание, разделено на три части, жалбоподателите упрекват Общия съд, че е допуснал грешка при прилагане на правото в точки 626 и 630 от обжалваното съдебно решение. Като се позовават на множество процесуални принципи и правила, жалбоподателите в действителност упрекват Общия съд за един конкретен акт, а по-специално за това, че е взел предвид документ, съставен след приемането на спорното решение, а именно посоченото по-горе изявление на г-н V.C., с цел да установи отговорността на жалбоподателите по отношение на двата компонента на механизма на нарушението[7].

12. Отбелязвам обаче, че за да вземе предвид изявлението на г-н V.C., Общият съд се е позовал на своето правомощие за пълен съдебен контрол.

13. Затова следва да се припомни, че правомощието за пълен съдебен контрол, предоставено на Общия съд, допълва контрола за законосъобразност, предвиден в член 263 ДФЕС. Както Съдът е приел, „контролът за законосъобразност се осъществява въз основа на пълната юрисдикция, която съдът на Съюза има [...] по силата [...] на член 31 от Регламент № 1/2003 в съответствие с член 261 ДФЕС. Тази компетентност оправомощава Съда да излезе от рамките на обикновения контрол за законосъобразност на санкцията и да замени преценката на Комисията със своята преценка и в резултат на това да отмени, намали или увеличи наложената глоба или периодична парична санкция“[8]. Съдебната практика уточнява, че правото да измени акта се прилага дори когато Комисията не е допуснала грешка[9]. То позволява на съда, по-специално в областта на конкуренцията, не само да отмени или да потвърди наложената глоба и нейния размер, но и да я увеличи или намали.

7 — В рамките на анализа на третото основание Общият съд упреква Комисията, че не е установила в достатъчна степен участието на жалбоподателите в двата компонента на нарушението. Затова той отменя спорното решение в същата степен.

8 — Решение KME Germany и др./Комисия (C-272/09 P, EU:C:2011:810, т. 103).

9 — Решения Groupe Danone/Комисия (C-3/06P, EU:C:2007:88, т. 61) и Prym и Prym Consumer/Комисия (C-534/07, EU:C:2009:505, т. 86).

14. По такъв начин правомощието за пълен съдебен контрол дава възможност на съда да измени обжалвания акт дори при липсата на отмяна, като вземе предвид всички фактически обстоятелства, за да промени например размера на наложената глоба [10]. Независимо от това начините за упражняването на правомощието за пълен съдебен контрол не са съвсем определени [11].

15. Отбелязвам, че в решенията Chalkor/Комисия [12] и KME/Комисия [13] Съдът ясно установява, че пълният съдебен контрол на Общия съд предполага контрол както от правна, така и от фактическа страна, и правомощието му да преценява доказателствата, да отменя спорното решение и да изменя размера на глобите [14].

16. Впрочем Съдът също така приема, че предвиденият в член 263 ДФЕС контрол за законосъобразност, допълнен с правомощието за пълен съдебен контрол по отношение на размера на глобата, предвиден в член 31 от Регламент (ЕО) № 1/2003 [15], не противоречи на изискванията на принципа на ефективна съдебна защита, съдържащ се в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) [16].

Б– *Мотивите на Общия съд и констатацията за отговорност*

17. Според мен, доколкото за анализа на второто основание в жалбата е определящо да се разберат мотивите на Общия съд, смятам да анализирам мотивите на Общия съд в рамките на третото основание в жалбата пред първата инстанция, както и деветото основание в същата жалба, преди да започна да разглеждам конкретните оплаквания, изложени в настоящата жалба.

18. С третото си основание, изтъкнато пред Общия съд, жалбоподателите оспорват участието си в системата за надзор и в механизма за компенсация.

19. Според текста на мотивите Общият съд приема за основателно третото основание, тъй като Комисията вменявала отговорност на жалбоподателите за цялото нарушение, въпреки че не било надлежно доказано тяхното участие в двата компонента на нарушението. Наред с това същата тази институция не била доказала обстоятелството, че те са знаели или поне че не било възможно да не знаят за съществуването на двата посочени компонента, за да се приложи правилно понятието за едно и също продължавано нарушение. Поради това Общият съд отменя член 1 от спорното решение, тъй като той установява участието на жалбоподателите в съвкупност от споразумения и съгласувани практики на испанския пазар на битум.

20. Доколкото Общият съд се основава на понятието за едно и също продължавано нарушение [17], важно е да се припомни, че предприятието, участвало в такова едно-единствено комплексно нарушение със свои антиконкурентни действия, които целят да допринесат за осъществяването на нарушението в неговата цялост, може да носи отговорност и за действията, извършени фактически от другите предприятия участници. Такъв е случаят, когато е доказано,

10 — Решения Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P—C-252/99 P и C-254/99 P, EU:C:2002:582, т. 692), Prym и Prym Consumer/Комисия (C-534/07 P, EU:C:2009:505, т. 86) и JFE Engineering и др./Комисия (T-67/00, T-68/00, T-71/00 и T-78/00, EU:T:2004:221, т. 577).

11 — За по-подробен анализ вж. заключението на генералния адвокат Wathelet по дело Telefónica и Telefónica de España/Комисия (C-295/12 P, EU:C:2013:619).

12 — C-386/10 P, EU:C:2011:815.

13 — C-272/09P, EU:C:2011:810.

14 — Този въпрос е от решаващо значение за настоящото дело предвид основанието, на което почиват мотивите на Общия съд, изложени в точка 12 от настоящото заключение.

15 — Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 [ЕО] и 82 [ЕО] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167).

16 — Решение KME Germany и др./Комисия (C-272/09P, EU:C:2011:810, т. 106).

17 — Решение Комисия/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, т. 82).

че това предприятие е възнамерявало да допринесе със собствените си действия за преследваните от всички участници общи цели и че е знаело за предвижданите или вече извършени от други предприятия действия в изпълнение на същите цели или че е могло разумно да ги предвиди и е било готово да понесе свързания с тях риск [18].

21. Обратно, ако съдът на Съюза констатира, че Комисията не е доказала надлежно, че при участието си в някое от антиконкурентните действия, съставляващи едно-единствено продължавано нарушение, предприятието е знаело за другите антиконкурентни действия, предприети от останалите участници в картела в изпълнение на същите цели, или е могло разумно да ги предвиди и е било готово да понесе свързания с тях риск, единственият извод, който той трябва да направи от това, е, че на посоченото предприятие не може да бъде вменена отговорност за другите действия, а следователно и за въпросното едно-единствено продължавано нарушение в неговата цялост, и че спорното решение следва да се счита за необосновано само в това отношение [19]. В тази насока следва да се констатира, че в решението Soliver/Комисия неотдавна Общият съд се показа относително взискателен по отношение на доказателствата за участието в едно и също продължавано нарушение [20].

22. В конкретния случай Общият съд приема, в точки 273 и 279 от обжалваното съдебно решение, че Комисията е счела, че жалбоподателите носят отговорност за всички компоненти на нарушението, включително участието в системата за надзор и механизма за компенсация. От друга страна, Общият съд изтъква в точка 286 от обжалваното съдебно решение, че за да установи отговорността на жалбоподателите, Комисията се е основала *само на аргумента за участието в* посочените по-горе компоненти на нарушението. В точки 272 и 280 от обжалваното съдебно решение обаче Общият съд приема, че участието на жалбоподателите в двата компонента на нарушението не е установено.

23. Разбира се, горепосочената съдебна практика относно едно и също продължавано нарушение позволява да се приеме, че едно предприятие може да носи отговорност за нарушението в неговата цялост, щом като е знаело или не е могло да не знае за съществуването на действията, осъществяващи нарушението.

24. Независимо от това Общият съд приема изрично в точка 289 от обжалваното съдебно решение, че Комисията не се е обосновала с това, че жалбоподателите са знаели за системата за надзор и за системата за компенсация, нито с обстоятелството, че те не биха могли да не знаят за тези компоненти. Според извода на Общия съд в точка 290 от същото решение това знание или невъзможност да не се знае за съществуването на посочените компоненти не било установено в обжалваното решение.

25. Накрая, в точка 291 от обжалваното съдебно решение Общият съд *изключва възможността да се предполага такова знание* с оглед на тяхната роля в картела. Затова в точка 292 от обжалваното съдебно решение Общият съд прави извода, че отговорността на жалбоподателите по отношение на системата за надзор и на механизма за компенсация не е установена.

26. За да поправи пропуска, опорочаващ според Общия съд спорното решение, Комисията се позовава на изявлението на г-н V.C. В точки 294 и 295 от обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля това доказателство. Според него, дори изявлението да доказва a posteriori, че жалбоподателите действително са знаели за механизма за компенсация, това не

18 — Решения Комисия/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, т. 41 и 42), Комисия/Aalberts Industries и др. (C-287/11 P, EU:C:2013:445, т. 63) и Siemens и др./Комисия (C-239/11 P, C-489/11 P и C-498/11 P, EU:C:2013:866, т. 242).

19 — Решение Комисия/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, т. 47).

20 — T-68/09, EU:T:2014:867. В това дело Общият съд приема, че Комисията не е доказала участието на Soliver NV. Тъй като частичната отмяна на решението не е била възможна, доколкото Комисията не е дала правилна квалификация на участието на жалбоподателя в действията, чрез които е осъществено нарушението, Общият съд отменя решението на Комисията изцяло.

променя факта, че *Общият съд не може, в рамките на контрола за законосъобразност, да замени мотивите на Комисията с нови мотиви*. В допълнение той приема, че това изявление във всички случаи не води до отпадане на порока, засягащ законосъобразността на спорното решение.

27. Тези съображения трябва да се свържат с констатацията за отговорността на жалбоподателите, която Общият съд прави в рамките на деветото основание в първоинстанционното производство.

28. В рамките на деветото основание, изтъкнато пред Общия съд, жалбоподателите оспорват, че не е направено намаление на глобата въпреки тяхното много ограничено участие в нарушението. В това отношение Общият съд припомня в точка 606 от обжалваното съдебно решение, че както е констатирано в рамките на третото основание пред първата инстанция, Комисията не само не е установила участието на жалбоподателите в двата компонента на нарушението — системата за надзор и за компенсация, но не е представила и надлежни доказателства, които да му позволят да приеме, че те носят отговорност за тях.

29. Независимо от припомнените по-горе констатации обаче от изявлението на г-н V.C. Общият съд прави извод, че жалбоподателите *са знаели* за механизма за компенсация, което според Общия съд означава, че жалбоподателите са знаели и за системата за надзор, тъй като механизмът за компенсация не би могъл да съществува без механизъм за надзор. От точка 624 от обжалваното съдебно решение е видно, че в това отношение Общият съд е действал въз основа на правомощието за пълен съдебен контрол.

30. От точки 610—626 от обжалваното съдебно решение следва, че Общият съд се основава на изявлението на г-н V.C., за да вмени отговорност на жалбоподателите за тези два компонента на нарушението. Накрая, от точка 627 от обжалваното съдебно решение е видно, че Общият съд разглежда размерите на наложените на жалбоподателите глоби от гледна точка на тези обстоятелства.

31. Именно тези противоречия в мотивите на Общия съд са предмет на второто основание на настоящата жалба.

V – **Правомощието за пълен съдебен контрол и принципът ne ultra petita**

A– *Доводи на страните*

32. В първата част на второто основание жалбоподателите изтъкват, че Общият съд бил допуснал грешка при прилагане на правото, като е надхвърлил компетентността си и се е произнесъл ultra petita, доколкото, като е изтъкнал служебно основание, което не е посочено нито от жалбоподателите, нито от Комисията[21], той ги е приел за отговорни за два от компонентите на нарушението на член 81, параграф 1 ЕО, по-специално за това, че те са знаели за механизма за компенсация и са могли да предвидят системата за надзор[22].

21 — Жалбоподателите припомнят, че производството пред юрисдикциите на Европейския съюз е състезателно. Следователно страните по спора и само те (освен ако се засягат основанията, свързани с императивни правни норми) могат да изтъкват основания за отмяна (вж. решение KME Germany и др./Комисия, C-389/10 P, EU:C:2011:816, т. 131). По делото ThyssenKrupp Nirosta/Комисия (C-352/09 P, EU:C:2011:191) Съдът приема също така, че задачата на Общия съд се свежда до това да се произнесе въз основа на развитите пред него доводи.

22 — Точка 626 от обжалваното съдебно решение.

33. Общият съд в конкретния случай се бил произнесъл ultra petita, тъй като Комисията не се основавала на тези мотиви в решението, жалбоподателите не са се позовавали на тези мотиви като основание за отмяна и те не са били предмет на никакво обсъждане освен от гледна точка на допустимостта на изявлението на г-н V.C.

34. От своя страна Комисията поддържа, че при упражняване на правомощието си за пълен съдебен контрол, като се произнася по размера на глобата, Общият съд има право да държи сметка за знанието на жалбоподателите за механизмите за надзор и за компенсация, доколкото става въпрос за фактическо обстоятелство. Що се отнася до изявлението на г-н V.C., Комисията счита, че Общият съд имал право да го вземе предвид, когато се произнася по размера на глобата [23], по-специално доколкото съдебната практика допуска възможността да се включат „представянето и отчитането на допълнителни данни, чието споменаване в решението само по себе си не се изисква“ [24]. Накрая, Комисията счита, че основанието е неотносимо, тъй като Общият съд вече бил намалил глобата [25].

Б– *Преценка*

35. Безспорно е, че когато трябва да се произнесе по молба за отмяна, Съдът на Съюза е обвързан от принципа, наречен „ne ultra petita“, който произтича от сентенцията „ne eat iudex ultra petita partium“ и който забранява на съда да се произнася по въпроси, които не са обхванати от исканията на страните. По силата на този принцип отмяната, която той постановява, не трябва да надхвърля рамките на поисканото от жалбоподателя [26]. Той не е оправомощен нито да предефинира главния предмет на жалбата, нито служебно да въвежда основание, с изключение на особените случаи, в които обществениият интерес изисква неговата намеса [27]. В действителност съдът на Съюза има възможността и евентуално, задължението да разгледа служебно някои основания за формална законосъобразност [28].

36. Важно е да се отбележи, че принципът ne ultra petita се прилага в пълна степен само в гражданските производства като принцип на диспозитивното начало. В публичноправните производства обаче, сред които са и тези на правото на конкуренция, е трудно да се определи неговият обхват. В действителност този принцип според мен не играе самостоятелна роля, а се превръща в аспект на правото на справедлив съдебен процес като цяло. Както генералният адвокат Léger правилно отбелязва, ролята на Съда в това отношение изобщо не е пасивна и не

23 — Решение Prym et Prym Consumer/Комисия (C-534/07 P, EU:C:2009:505, т. 86).

24 — Решение KNP BT/Комисия (C-248/98 P, EU:C:2000:625, т. 40).

25 — Допълнително с 4 % към предоставеното преди това от Комисията намаление от 10 %, за да се вземе предвид не толкова редовното или активно участие на жалбоподателя в нарушението.

26 — Вж. Решения Meroni/Върховен орган (46/59 и 47/59, EU:C:1962:44, т. 783, по-специално т. 801), Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, т. 24) и Comunità montana della Valnerina/Комисия (C-240/03 P, EU:C:2006:44, т. 43), както и точки 146—148 от заключението на генералния адвокат Kokott по дело Комисия/Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555).

27 — Решение Комисия/Roodhuijzen (T-58/08 P, EU:T:2009:385, т. 34 и цитираната съдебна практика). От съдебната практика обаче следва, че в очертаната от страните рамка на спора, като продължава да е задължен да се произнесе само по искането на страните, съдът на Съюза не е обвързан единствено от аргументите, на които те се позовават в подкрепа на претенциите си, освен ако се окаже принуден да основе решението си на неправилни юридически съображения (решение ETF/Michel, T-108/11 P, EU:T:2013:625, т. 42 и 51).

28 — В действителност същественото процесуално нарушение по смисъла на член 263 ДФЕС е сред т.нар. „абсолютни“ основания за отмяна, които съдът на Съюза следва да разгледа служебно (вж., решение Унгария/Комисия, T-240/10, EU:T:2013:645). Липсата на мотиви се отнася към правните основания за формална законосъобразност. Въпреки това припомням, че служебното разглеждане на абсолютните основания за отмяна не цели да допълни жалбата, а да осигури спазването на правило, което поради значението си не зависи от волята на страните, при това без значение на какъв стадий се намира производството. Въпросът за служебното разглеждане, който е приложим за основанията, трябва обаче да се различава от обхвата на принципа ne ultra petita, който се отнася за исканията на страните.

може да се сведе до това той да бъде просто „гласът на страните“ [29]. Отбелязвам по-специално, че забраната да се разглеждат служебно основания се прилага само при спорове за отмяна, тоест при контрол за законосъобразност. Ролята ѝ в рамките на правомощието за пълен съдебен контрол обаче не е същата.

37. Това ме води до въпроса как да се прилага принципът ne ultra petita в рамките на правомощието за пълен съдебен контрол, тъй като настоящото дело по същество се отнася за границите на това правомощие, което в неговата основа. В решението по дело Groupe Danone/Комисия Съдът посочва, че „общностният съд е оправомощен да упражнява пълна юрисдикция, *когато подлага на преценка размера на глобата*, и тази юрисдикция може да се упражнява както за намаляване на този размер, така и за неговото увеличаване“ [30].

38. Това дава възможност за две отделни тълкувания. От една страна, може да се поддържа, че за да може Общият съд да упражни правомощието си за пълен съдебен контрол, една от страните трябва да поставя изрично и точно въпроса за размера на глобата с *исканията в жалбата*. От друга страна, от становището на Съда може също така да се направи извод, че е достатъчно въпросът за глобата да е *предмет на спора и да се обсъжда в рамките на основанията*. Този въпрос е от особено значение, тъй като упражняването на пълен съдебен контрол е равностойно на правомощие на Общия съд да увеличи глобата, въпреки че страните искат само нейното намаляване [31].

39. Прилагането на принципа ne ultra petita в рамките на правомощието за пълен съдебен контрол не е еднозначно, но изглежда е в този смисъл в неговото първо тълкуване в решението Groupe Danone/Комисия, а по-специално че размерът на глобата трябва да е бил *предмет на искането*. Така в решение Комисия и др./Siemens Österreich и др. Съдът е приел, че Общият съд се е произнесъл ultra petita, като е отменил една разпоредба от решението на Комисията и е изменил наложените глоби, обединявайки ги в един размер, който трябва да бъде платен солидарно от страните [32]. Освен това в решение Alliance One International/Комисия, след като отхвърля основанието, изведено от нарушаване на принципа ne ultra petita, Съдът подчертава, че независимо от липсата на молба в жалбата страната е поискала при условия на евентуалност намаляване на глобата, наложена на друг участник в картел и солидарно с него на нея самата, и че предметът на основанията е именно да се обоснове разрешаването на такова намаляване [33].

40. С оглед на изложеното дотук считам, че изтъкваните от жалбоподателите оплаквания в действителност не са изведени от нарушение на принципа ne ultra petita или от незаконосъобразно служебно разглеждане. Във всички случаи посочените оплаквания изглежда се правят поради неправилен прочит на обжалваното съдебно решение. Както вече посочих развитите от жалбоподателите аргументи се отнасят до обхвата на правомощието за пълен съдебен контрол на Общия съд, който след като е констатирал отговорността на жалбоподателите по отношение на двата компонента на картела, всъщност е установил спорното нарушение.

41. Ако все пак оплакванията на жалбоподателите трябва да се разглеждат като изведени от нарушаване на принципа ne ultra petita, достатъчно е да се отбележи в това отношение, че в първоинстанционното производство жалбоподателите са тези, които представят изявлението на г-н V.C., за да докажат, че не са участвали в механизмите за надзор и за компенсация. В писмените си становища пред Общия съд жалбоподателите са поискали главно отмяна на

29 — Заключение на генералния адвокат Léger по дело Парламент/Gutiérrez de Quijano y Lloréns (C-252/96 P, EU:C:1998:157, т. 36).

30 — C-3/06 P, EU:C:2007:88, т. 62, курсивът е мой. Вж. също така заключението на генералния адвокат Poiares Maduro по това дело (C-3/06 P, EU:C:2006:720, т. 46—50).

31 — В това отношение вж. решения Shell Petroleum и др./Комисия (T-343/06, EU:T:2012:478) и InnoLux/Комисия (T-91/11, EU:T:2014:92).

32 — C-231/11 P—C-233/11 P, EU:C:2014:256, т. 129.

33 — C-679/11 P, EU:C:2013:606, т. 103—107).

спорното решение в неговата цялост. При условията на евентуалност те са поискали да се отменят членове 1, 2 и 3 от спорното решение в частта, в която се отнасят до жалбоподателите, както и при условията на евентуалност, да се намали глобата, наложена на жалбоподателите с член 2 от спорното решение [34]. Що се отнася до исканията на Комисията, безспорно е, че пред първата инстанция тя е поискала отхвърляне на жалбата.

42. Затова, както беше припомнено по-горе, Общият съд отменя частично спорното решение и намалява наложената от Комисията глоба. Разгледано по този начин, се оказва, че обжалваното съдебно решение не е опорочено от никаква грешка при прилагане на правото, свързана с нарушаване на принципа ne ultra petita. С оглед на тези обстоятелства предлагам на Съда да отхвърли първата част от второто основание като неоснователна.

VI – **Правомощието за пълен съдебен контрол и правото на справедлив съдебен процес**

А– *Доводи на страните*

43. Във втората част от второто основание жалбоподателите поддържат, че Общият съд е нарушил правото на справедлив съдебен процес (който включва принципа на равни процесуални възможности) и правото на защита, и по-специално принципа на състезателност, като е направил извод в точки 624—626 от решението, че при упражняване на правомощието му за пълен съдебен контрол трябва да вземе предвид изявлението на г-н V.C., за да установи отговорността на жалбоподателите във връзка с обстоятелството, че те са участвали в системата за надзор и са знаели за механизма за компенсация.

44. Общият съд бил нарушил правото на справедлив съдебен процес, по-специално принципа на равни процесуални възможности, както и правото на защита, включително на състезателност, като преди да се произнесе, не е съобщил с точност на жалбоподателите естеството и мотива на това ново оплакване, в съответствие с изискванията, предвидени в член 6 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), подписана в Рим на 4 ноември 1950 година, и от членове 47 и 48 от Хартата.

45. Комисията оспорва доводите на жалбоподателите, като поставя ударението върху факта, че доказателствата, изготвени от г-н V.C. относно узнаването, са споменати за пръв път от жалбоподателите. Следователно било абсурдно от страна на жалбоподателите да твърдят, че не са могли да узнаят за тези доказателства [35].

Б– *Преценка*

1. Уводни бележки

46. Правото на справедлив съдебен процес, гарантирано от член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, е общ принцип на правото на Съюза, закрепен понастоящем в член 47, алинея втора от Хартата. Принципът на ефективна съдебна защита, съдържащ се в посочения член 47, обхваща различни елементи, сред които са по-специално правото на защита, принципът на равни процесуални възможности и правото на достъп до съд.

34 — Вж. точка 87 от обжалваното съдебно решение.

35 — Решение 1. garantovaná/Комисия (T-392/09, EU:T:2012:674, т. 78 и 79).

47. Що се отнася до принципа на състезателност, безспорно е, че този принцип е част от правото на защита. Той се прилага за всяко производство, което може да приключи с решение на общностна институция, засягащо значително интересите на дадено лице [36]. Принципът на равни процесуални възможности, който произтича от самото понятие за справедлив процес, предполага задължение за осигуряване на разумна възможност за всяка от страните да представи своята позиция, включително да посочи доказателствата си, при условия, които не я поставят в явно неблагоприятно положение спрямо противната страна [37]. Този принцип се прилага в производствата за налагане на санкции, провеждани от Комисията [38].

48. В областта на правото на конкуренцията ми изглежда най-важно да се приеме, че *задача на Комисията е да докаже констатираните от нея нарушения и да посочи доказателствата, които могат надлежно да установят* осъществяването на състава на нарушението. Това, което всъщност се иска от жалбоподателя в производство по обжалване пред съд, е да посочи оспорваните части от обжалваното съдебно решение, да изложи оплаквания във връзка с това и да представи доказателства, които могат да бъдат сериозни улики, чрез които да се докаже, че оплакванията му са основателни [39].

2. Преценка от гледна точка на правомощието за пълен съдебен контрол на обстоятелството, че Общият съд е взел предвид изявлението на г-н V.C.

49. От обжалваното съдебно решение е видно, че изявлението на г-н V.C. е съставено на 6 декември 2007 г., тоест по-късно от спорното решение, и че е било приложено към жалбата до Общия съд и е представено по преписката пред него от жалбоподателите [40]. Комисията се позовава на това изявление в своето писмено становище [41]. Изявлението е прието като допустимо пред Общия съд. Жалбоподателите също се позовават на него по-специално в рамките на четвъртото основание пред Общия съд [42].

50. Напомням, че зачитането на правото на защита в областта на конкуренцията изисква на съответното предприятие да е била дадена възможност в хода на административната процедура да изложи ефективно своята гледна точка относно истинността и релевантността на твърдените факти и обстоятелства, както и относно документите, приети от Комисията в подкрепа на твърдението ѝ за наличието на нарушение на Договора ЕО [43]. Именно изложението на възраженията позволява на предприятията, които са обект на разследване, да се запознаят с доказателствата, с които разполага Комисията, и да придадат пълна ефективност на правото на защита [44].

51. Както се подчертава от Комисията обаче, от съдебната практика е видно, че „страната, която представя доказателствата за съответните факти, по начало се предполага дори че е имала пълната възможност във връзка с представянето да изложи евентуалната им относимост за изхода на делото“ [45].

36 — Решение Комисия/Ирландия и др. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, т. 50).

37 — Решение Otis и др. (C-199/11, EU:C:2012:684, т. 46—49, 71—72).

38 — Вж. по-специално решение LR AF 1998/Комисия (T-23/99, EU:T:2002:75, т. 171).

39 — Решение KME Germany и др./Комисия (C-272/09P, EU:C:2011:810, т. 104—106).

40 — Точка 293 от обжалваното съдебно решение.

41 — Точки 293 и 612 от обжалваното съдебно решение.

42 — Точка 320 от обжалваното съдебно решение.

43 — Вж. по-специално решение Archer Daniels Midland/Комисия (C-511/06 P, EU:C:2009:433, т. 85 и цитираната съдебна практика).

44 — Пак там (т. 86 и цитираната съдебна практика).

45 — Решение 1. garantovaná/Комисия (T-392/09, EU:T:2012:674, т. 78 и 79).

52. В това отношение не се спори, че при упражняване на правомощието си за пълен съдебен контрол по отношение на размера на глобата Общият съд трябва да се съобрази с датата, на която постановява своето решението. Поради това трябва да се прави разлика, *от една страна*, между взетите предвид от Общия съд документи или допълнителна информация, които не са били приети от Комисията [46], или данни, за които тя не е знаела в момента на приемане на решението, и *от друга страна*, определянето на противоправното поведение, довело до нарушението и преценката за отговорността на участниците в картела, която е била или отхвърлена изрично в решението на Комисията, или не е била доказана от Комисията.

53. Действително, когато става въпрос да се вземат предвид допълнителни данни, от съдебната практика става ясно, че „при упражняване на правомощията си на пълна юрисдикция, признати в член 261 ДФЕС и член 31 от Регламент № 1/2003, Общият съд е компетентен да прецени подходящия характер на размера на глобите въз основа на допълнителна информация, която не е посочена в изложението на възраженията или в решението на Комисията“ [47].

54. Както подчертава генералният адвокат Wathelet в заключението си по делото Telefónica и Telefónica de España/Комисия, Общият съд трябва самостоятелно да прецени дали глобата е подходяща и пропорционална и е длъжен самостоятелно да установи, че всички релевантни елементи за определянето ѝ по размер са били взети под внимание от Комисията, като се има предвид, че във връзка с това Общият съд трябва също да може да разглежда фактите и обстоятелствата, посочени от жалбоподателите пред него [48].

55. С тази цел Общият съд може също така да вземе предвид данни, които Комисията не е знаела при приемане на спорното решение [49]. По този начин Общият съд може да вземе предвид данни, последващи решението на Комисията, по-специално относно финансовото положение на предприятието [50].

56. От тази гледна точка обстоятелството, че е взето предвид изявлението на г-н V.C., не противоречи на правото на защита и на принципа на състезателност, въпреки че стойността, която му придава Общият съд, не е еднозначна [51]. От една страна, тъй като този документ е по-късен от спорното решение, той не може да противоречи на предоставените от Комисията доказателства, от друга страна, изявлението е прието, за да се обоснове отговорността на съответните предприятия. С оглед на посочената по-горе съдебна практика обаче смятам, че може да се приеме обстоятелството, че самото изявление е взето предвид при определяне на санкцията от Общия съд, упражняващ своето правомощие за пълен съдебен контрол [52].

46 — Решение Shell Petroleum и др./Комисия (T-343/06, EU:T:2012:478, точки 176, 220 и 232).

47 — Пак там (т. 220).

48 — C-295/12 P, EU:C:2013:619, т. 129.

49 — Решение Arkema France и др./Комисия (T-217/06, EU:T:2011:251, т. 249—256) относно взето предвид обстоятелство, че съответното предприятие вече не се контролира от групата Total и следователно увеличението с цел възпиращ ефект вече не се оправдава.

50 — Решение Novácke chemické závody/Комисия (T-352/09, EU:T:2012:673) във връзка с изявление, според което заплащането на глоба не би засегнало жизнеспособността на предприятието, както и решение Reagens/Комисия (T-30/10, EU:T:2014:253, т. 305) във връзка с данни относно финансовия капацитет.

51 — Например когато става въпрос за определянето на цени, от точка 405 от обжалваното съдебно решение е видно, че въпросното изявление „във всички случаи не може да противоречи на актуалните и неактуални доказателства за разгледаните по-горе факти, представени от Комисията в подкрепа на участието на жалбоподателите в действията по координация на цените“.

52 — Освен това считам за полезно да припомня, че независимо от това че Общият съд не е съобщил на страните намерението си да вземе предвид допълнителното намаление, Съдът приема, че този аспект се обхваща от правната преценка, която Общият съд има право да направи при упражняване на пълната си юрисдикция, без да уведомява за това страните преди произнасяне на решението (вж. решение Alliance One International/Комисия, C-679/11 P, EU:C:2013:606, т. 110).

57. При всяко положение спорът в конкретния случай се различава според мен от този, по който е постановено решението Комисия/Edison [53], в което Съдът приема за правилно съображението на Общия съд, че обстоятелството, прието в решението на Комисията, е обстоятелство, което не е било включено в изложението на възраженията и по отношение на което Edison SpA не е имало повод да изложи своята гледна точка в хода на административното производство. Затова правилно Общият съд приема, че това обстоятелство е непротивопоставимо на посоченото дружество [54].

3. Нарушаване на принципа на пълен съдебен контрол и на правото на защита чрез установяване на отговорността на жалбоподателите от Общия съд

58. Проблематиката, свързана с формалното вземане предвид на изявлението на г-н V.C., трябва да се различава обаче от проблематиката, свързана с начина, по който Общият съд е използвал това изявление, тоест какви последици Общият съд е извел от него и с каква цел го е използвал. Наистина от обжалваното съдебно решение е ясно, че Общият съд го е взел предвид с цел да прецени глобата, но по този начин Общият съд е установил отговорността на жалбоподателите, без те да могат да участват в обсъждане при условията на състезателност.

59. Противно на Комисията, считам, че последиците, които Общият съд е извел от този документ, не са само обикновено фактическо обстоятелство. Напротив, това е особено важно от гледна точка на зачитането на правото на защита. Както генералният адвокат Kokott изтъква по делото Комисия/Alrosa, когато извършва преценка по делото, Общият съд може да приеме неочаквано решение не само в случаите, когато се основава на факти, неизвестни на страните, а и когато прави преценка на фактическата обстановка, ако той се основава на факти, които, макар да са били известни на страните, като такива изобщо не са били предмет на обсъждане в съдебното производство [55].

60. В конкретния случай обаче определящото е, че като е взел предвид изявлението на г-н V. C., Общият съд е изменил квалификацията на инкриминирания акт, установен в решението на Комисията.

61. С установяването на действия, за да се определи отговорността на жалбоподателите, Общият съд е надхвърлил границите на правомощието за пълен съдебен контрол. Действително по този начин той е констатирал нарушение, което не е установено от Комисията. При това положение е видно, че точка 621 от обжалваното съдебно решение, в която Общият съд изглежда приема, в нарушение на всички посочени по-горе правила, че допълнителната информация може да се отнася до установяването на нарушението, както и до точка 622 от обжалваното съдебно решение, обосновава отмяната на обжалваното съдебно решение.

62. Освен това обжалваното съдебно решение е опорочено от очевидно противоречие в мотивите. Така в точка 614 Общият съд констатира, че Общият съд не е компетентен да замести с изцяло нови мотиви неправилните мотиви на Комисията. В точка 626 обаче Общият съд установява отговорността на жалбоподателите по отношение на двата компонента на нарушението.

53 — C-446/11 P, EU:C:2013:798.

54 — В решението Комисия/Edison Съдът препраща по аналогия към решението Papierfabrik August Koehler и др./Комисия (C-322/07 P, C-327/07 P и C-338/07 P, EU:C:2009:500, т. 34—37).

55 — C-441/07 P, EU:C:2009:555, т. 151 и 152.

63. В същия ред на мисли Общият съд изглежда прави изкуствена и затова неправилна разлика между установяването на отговорността „за целите на глобата“ и установяването на самата отговорност като такава. Безспорно е обаче, че глобата представлява санкция за установената преди това отговорност. Затова без тази предварителна констатация въпросът за размера на глобата не се поставя. Следователно Общият съд най-напред е преразгледал установеното от Комисията нарушение, преди да му даде нова квалификация в рамките на деветото основание, като по този начин е надхвърлил границите на правомощието си за пълен съдебен контрол.

64. Накрая, намирам, че по този начин Общият съд е нарушил и правото на защита, и по-специално принципа на състезателност, доколкото не е дал възможност на страните да обсъдят отговорността, която самият той е установил.

65. Правомощието за пълен съдебен контрол обаче има граници. Ако компетентността за отмяна е ограничена до нарушението, установено със спорното решение, пълният съдебен контрол въпреки всичко не предоставя на Общия съд компетентността да констатира съществуването на нарушения, които не са установени от Комисията със спорното решение [56].

66. Следователно трябва да се приеме като основателна втората част от второто основание. Като се има предвид съществения характер на установената по този начин грешка, намирам, че това трябва да доведе до отмяна на обжалваното съдебно решение.

VII – **Относно изопачаването на доказателства**

67. Като се има предвид естеството на констатираната грешка, според мен няма основание за произнасяне по третата част на второто основание. Затова разглеждам тази трета част само при условия на евентуалност. В това отношение отбелязвам, че жалбоподателите поддържат, че след като е установил отговорността им по отношение на двата компонента на нарушението, в точка 626 от решението Общият съд е изопачил доказателствата и е нарушил принципа на презумпцията за невиновност. Констатацията се основавала на непълен цитат от изявлението на г-н V.C., от който ставало ясно, че г-н V.C. изобщо не знае нищо за естеството на механизма за компенсация, предмет на решението.

68. Впрочем изявлението на г-н V.C. оставяло напълно открит въпроса за момента, от който той знае за „съществуването на определен механизъм за компенсация“. Според Комисията, обратно, Общият съд не бил изопачил доказателствата, съдържащи се в изявлението на г-н V.C.

69. В това отношение трябва да се припомни, че когато твърди изопачаване на доказателствата от Общия съд, жалбоподателят трябва в приложение на член 256, параграф 1, втора алинея ДФЕС, член 51, първа алинея от Статута на Съда и член 168, параграф 1, буква г) от Процедурния правилник на Съда да посочи точно кои доказателства счита за изопачени от Общия съд и да докаже грешките в преценката, които според него са довели до изопачаването [57].

56 — Вж. в този смисъл решение Tokai Carbon и др./Комисия (T-71/03, T-74/03, T-87/03 и T-91/03, EU:T:2005:220, т. 370).

57 — Решение Комисия/Aalberts Industries и др. (C-287/11 P, EU:C:2013:445, т. 50).

70. Подобно изопачаване е налице, когато, без да се основава на нови доказателства, преценката на съществуващите доказателства е явно неправилна [58]. Въпреки това с тази трета част на второто основание ми се струва, че жалбоподателите предлагат да се придаде смисъл на изявлението на г-н V. C., различен от този, който е вложил Общият съд. Изложените в конкретния случай аргументи не позволяват обаче да се направи извод, че Общият съд е надхвърлил явно границите на разумната преценка на посочените доказателства [59].

71. При тези условия третата част от второто основание трябва да бъде отхвърлена като неоснователна.

VIII – **Относно връщането на делото на Общия съд**

72. Отбелязвам, че с жалбата си жалбоподателите искат да се отменят членове 1, 2 и 3 от спорното решение в частта, в която се отнасят до тях или да се намали глобата.

73. Съгласно член 61, първа алинея от Статута на Съда, ако жалбата е основателна, Съдът може, в случай че отмени решението на Общия съд, сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това. С оглед на естеството на допуснатата от Общия съд грешка обаче изглежда фазата на производството не позволява това [60]. Смятам най-вече, че страните не са имали достатъчно възможност да изложат пред Общия съд своята гледна точка относно последиците от изявлението на г-н V.C. при упражняване от Общия съд на правомощието му за пълен съдебен контрол. Затова предлагам на Съда да върне делото на Общия съд.

IX – **Заключение**

74. По тези причини и без да се разглеждат останалите основания в жалбата, предлагам на Съда да приеме за основателна втората част от второто основание, което според мен трябва да доведе до отмяна на решение Galp Energía España и др./Комисия (T-462/07, EU:T:2013:459), както и до връщане на делото на Общия съд. Съдът не следва да се произнася по съдебните разноски.

58 — Решения PKK и KNK/Съвет (C-229/05 P, EU:C:2007:32, т. 37) и Lafarge/Комисия (C-413/08 P, EU:C:2010:346, т. 17).

59 — Вж. по аналогия решение Activision Blizzard Germany/Комисия (C-260/09 P, EU:C:2011:62, т. 57).

60 — За разлика по-специално от дело Комисия/Verhuizingen Coppens, вж. заключението на генералния адвокат Kokott по това дело (C-441/11 P, EU:C:2012:317, т. 43—46).